

NEDEN 5 ARALIK 1934 TARİHİNİ TÜRK KADINI UNUTAMAZ

5 ARALIK 1934 tarihinde TÜRKİYE CUMHURİYETİ DEVLETİ ANAYASASINDA VE SEÇİM KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILARAK TÜRK KADININA SEÇME VE SEÇİLME HAKKI YASAL olarak tanınmıştır.

1924 Tarihli ve 491 nolu Teşkilatı Esasiye Kanununda¹2599 sayılı kanun ile 05.12.1934 tarihle 10 ve 11 maddelerinde değişiklik yapılmış, 10. Maddeye 22 yaşını bitiren kadın, erkek her Türk mebus seçilmek hakkını haizdir, hükmü ve 11. maddeye de 30 yaşını bitiren kadın ,erkek her Türk mebus seçilebilir, hükmü kabul edilmiştir.

Bu kanunun çıkmasını sağlamayı gerçekleştirebilmek için Mustafa Kemal Atatürk meclisi oluşturan mebusların çağdaş dünya kurallarını, kadın erkek eşitliğini özümseyebilmelerini önce sağlamak istemiştir. Günün koşulları bağlamında açıklamak gerekirse ulus bilincini dahi Mustafa Kemal Atatürk ile idrak eden ve bir vatan bir ulus yaratmanın egemenlik için şart olduğu ve insanlar arasında ayırım yapılamayacağı düşünceleri kuruluş aşamasında yeni yeni doğmaya başladığı bir dönem geçirilmiştir. Unutmamak gerekir ki Osmanlı Devleti payitaht dışında toplumu oluşturan halkı kul olarak görmüş ve hiç değer vermemiş, sadece kul olarak verilen görevleri yerine getiren, yıllarca çeşitli topraklarda tanımadığı halklarla savaşı emredilen, ürettiğinin yarısını devlete veren, okuma yazma konusunda geri bırakılmış ve padişaha tabi gruplar olarak kabul edilmiştir. Anadolu halkının çok ihmal edilmiş olduğu birçok eserin konusudur. Mustafa Kemal Atatürk'ün azmi ve mücadelesi sayesinde bu Türk halkı kulluktan özgür birey mertebesine erişebilmiştir. Devletin kurulması aşamasında kadına seçme ve seçilme hakkının tanınması açısından olumsuz sonuçlar çıkabileceğini gören Mustafa Kemal Atatürk ancak 1934 yılında bu hakkın gerçekleşmesini mümkün kılabilmiş ve kadın erkek eşitliği açısından önemli bir adım atılmıştır. Meclisteki 317 mebusan toplantıya katılmış olan 258 kişinin tamamı bu kanunu kabul etmiş olması ile 1924 tarihli Teşkilatı Esasiye Kanununa kadın açısından çok olumlu bir hüküm girebilmiştir. Bu cumhuriyetin çok büyük bir başarısıdır.

¹ 1924 tarihli Teşkilatı Esasiye Kanununda 10.04.1928 tarih ve 1222 sayılı kanun ile ,10.12.1931 tarih ve 1893 sayılı kanun ile ,05.12.1934 tarih ve 2599 sayılı kanun ile, 05.02.1937 tarih 3115 sayılı kanun ile, 29.11.1937 tarih ve 3272 sayılı kanun ile beş kez değişikliğe uğramış ve 1960 Anayasası dönemine kadar yürürlükte kalmıştır.

Mustafa Kemal Atatürk çok önceden Teşkilatı Esasiye Kanununa seçme ve seçilme açısından kadın erkek eşitliğini sağlamayı aklına yazmıştır. Çünkü O TÜR KADINININ İSTİKLAL SAVAŞINDA NASIL CENGAVER OLARAK SAVAŞTIĞINI VATANI İÇİN ÇOCUĞUNU DEĞİL CEPHANEYİ KORUDUĞUNU GÖRMÜŞTÜR.

Evet EY ULU TÜR K ANASI günümüz Türk toplumu sana 1934 te verilen aynı değeri vermekte midir?

Her sene 5 Aralıklarda binlerce toplantı yapılmakta, küçük büyük sivil toplum kuruluşları belki okullar ve bazı üniversitelerde bugünün önemi çeşitli ifadeler ile anlatılmaktadır.

Bana sorarsanız bu bir tiyatro oyunu oldu. Aynı tiyatroyu uzunca bir süredir oyun formatını değiştirmeden eski yapıları tekrar tekrar okuyoruz. Bu toplantılara konuşmacı olarak davet edilenler her sene aynı kelamı etmekte. Toplantıya icabet etmek zorunda ve durumunda olanlar ve diğer dinleyiciler hep aynı kişiler. Bir fark var merdivenleri hızlı çıkarak geldikleri salonlara artık dinlene dinlene çıkıyorlar. Dinlerken uykuları geliyor. O toplantılara gitmekten kendilerini alamıyorlar, bir görev gibi gitmeleri gerek 5 Aralık'ta. Bazen mazeret söylüyorlar. Bilincindeler bu hakkın ne olduğunu ve kadının yasama meclisinde, hükümette bulunmasının ne denli gerekli ve önemli olduğu konularını ama o kadar. Seçilme hakkının fiiliyatta gerçekleşebilmesi için Anayasal haklara rağmen hak elde edilemiyor. Niye diye sorarsanız, ekonomik güçsüzlük ile açıklamaya başlanabilir. Ancak sadece bu yeterli neden değildir, eğitim konusunda da eksiklikler vardır. Yanlış yapmaktan korkma veya kadının siyasi partiler bağlamında ötelenmesi gibi birçok neden yasama meclisinde olabilmeyi engellemektedir. Anayasal hakkın gereği gibi uygulamaya geçirilememesinin nedeni bu hakkın devlet tarafından pozitif nitelikteki yükümlülüğünü yerine getirilmek için gayret sarf edilmemesidir. İktidar partilerinin veya muhalefettekilerin birkaç taraftar kadın bakan veya milletvekili meclise veya kabineye serpiştirmesini anayasal hakkın uygulandığı şeklinde farz olunmamalıdır. Ancak bir hakkın varlığı ve kullanılabilmesi ayrı konulardır. Kadın elimde güç yok mücadelede başarılı olamıyoruz diyememelidir.

İşte birçok nedenden dolayı ben 5 Aralıktaki toplantıların, söyleşilerin bir yararı olmadığını, çünkü gelenlerin ATANIN izinde olduklarını ruhlarında hissetmek isteyerek yad ederek sevgilerini minnetlerini açıklayarak kendilerini tatmin etmekte. Genç nesillere ruhumuzda ve tüm benliğimizde duyduğumuz hissi ilkeleri aktarabiliyor muyuz?

Bu nedenle daha aktif olmak gerektiğini vurgulayarak, diyorum ki, olması gerekeni biliyoruz ve belirledik, oyunu bir kere daha oynamak yararlı olur mu?

Belki birileri ruhunu hazuruna gençlere nakletmeyi becerebilir. Dijital çağın genç beyinlerine bir ruh titreşimi aktarılabilir mi?

Belki oyuncular değiştikçe yayılan enerji farklı olabilir. Kalbimizde bizden sonraki nesillere aktaracağımız bir yangın beliriverir.

Diyorum ki, 5 Aralıklar geldiğinde sadece seçme seçilme hakkını hatırlamak yetmez. Bu hakkı kullanmak için çaba göstermek kıran kırana mücadele etmek gerekmektedir. Tiyatroda sanatçı olmak kolay mı, herkes birbirinin rolünü almak istemiyor mu?

Mustafa Kemal Atatürk'ü düşünmek onunla ilgili bitmeyen bilgilere erişmek beni çok ama çok heyecanlandırıyor. Bu ülkenin emanet edilmiş olduğu çocuklarımıza gençlerimize bize anlatılan ve ruhumuza işlendiği gibi ATATÜRK İLKELERİNİ İNTİKAL ettirebilmekte miyiz? Eğitim sisteminin bu konuda külliye kifayetsiz olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Gençlere bu tür toplantıların önemini ve fiiliyata geçmesi için bilinçlenme gerektiğini açıklamak bile onların tebessüm etmesine neden olmuyor mu? Yine kendimize meşguliyet yarattığımız intibanı silememekteyiz.

Oysa şu tiyatro havasından bir çikalım ve kadının toplumun yarısını oluşturduğunu ve beynimizin yarısının dişil yarısının eril olduğu bilincini önce kendi beynimize yerleştirelim ki, seçme ve seçilme hakkı ile ilgili olarak yasal platformda savaş verebilelim.

Belki bu seçme ve seçilme hakkı Mustafa Kemal Atatürk'ün ince zekâsı ile yasal olarak kabul edilmemiş olsaydı, acaba bizler KIZILAY MEYDANINDA, TAKSİM MEYDANINDA, SULTANAHMET MEYDANINDA KAN DÖKEREK BU HAKKI ALSAYDIK, bu hakkın gereği gibi uygulanmasını mümkün kılabilir miydik? Üniversiteleri işgal etseydik acaba anlamını ve gereğini anlar mıydık?

Hiç zannetmiyorum. 1982 Anayasasının 10 maddesinde eşitlik ilkesinden bahis olunmaktadır. 2004 tarihle eklenen fıkrada kadın ve erkeklerin eşit haklara sahip olduğu ve devletin bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlü olduğu belirtmiştir. Ayrıca eklenmiştir bu maksat ile alınacak önlemler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamayacaktır.

Anayasa 76. Maddesi 2006 tarihli değişiklik ile milletvekili seçilme hakkını 18 yaşına indirmiştir. Tabii bu değişiklik ve 18 yaşındaki ilköğretim eğitimi bir vatandaşın milletvekili olarak yasama meclisini oluşturması ve yetenekleri ve bilgisi bağlamında üzerinde ayrıca düşünülmesi gereken bir konudur. Yetki verilen, yasama meclisini oluşturanın, bilgisi ve tecrübesinin olması devlet yönetme erki bilincinin gelişmiş olması gerekli değil midir?

Anayasa metninden bir örnek verelim 70. madde, her Türk'ün kamu hizmetine girme hakkı olduğuna dair hüküm koymuş ancak buna aykırı olarak ilanlar verilebilmektedir. Bu bağlamda işe alma konusunda kadına karşı olumsuz uygulamanın mevcudiyeti karşısında acaba milletvekili seçilme konusunda ne yapmak gerekir? Toplumun genel düşüncesi ile bu hakkın varlığı uygulama aşaması açısından uyummakta mıdır?

Her alanda Anayasal hak olarak eşitlik olduğuna, bir ülkenin de kadın ve erkeklerden oluştuğuna göre neden milletvekili olma hakkının da eşit olarak düzenlenmesi gerektiğine dair bir hüküm anayasada yer almaz. Neden kadınlar olarak nüfusun yarısını oluşturanlar yasama meclisinde olabilme uygulamasının sağlanması için eylem yapmazlar. Hani nerede kaldı anayasal eşitlik, eşitlik uygulanırsa var demektir. Yoksa sadece kara kaplı kitapta yazılı olması ile eşitliğin var olduğu kabul olunmaz.

İşte bu nedenle ben artık tiyatro oynanmasından vazgeçmek gerektiğini vurgulamak istedim. Mustafa Kemal Atatürk sağ olsa idi eminim kadının millet meclisinde nüfusa oranla eşit miktarda temsil edilmesi için bir hüküm ihdas ederdi. Ve bunun çağdaşlık için demokrasi için laiklik için gerekli olduğunu yasama meclisine özümsetmiş olurdu.

2023'te bu konu hakkında neler olduğunu görebilmek ümidi ile 5 Aralık Kadınların Seçme ve Seçilme Hakkına kara kaplı kitapta sahip oldukları için tüm kalbimle kutluyorum.